

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 07 listopada 2024 r.

Poz. 5174

UCHWAŁA NR VII/54/2024 RADY POWIATU DRAWSKIEGO

z dnia 25 października 2024 r.

w sprawie uchwalenia „Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107) oraz art. 5a ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571; zm. Dz. U. z 2024 r. poz. 834) Rada Powiatu Drawskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Wieloletni program współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Drawskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

Przewodnicząca Rady

Violetta Zbytek

Załącznik do uchwały
Nr VII/54/2024
Rady Powiatu Drawskiego
z dnia 25 października 2024 r.

„Wieloletni program współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029”

Wstęp

Powiat Drawski tworzą mieszkańcy gmin: Drawsko Pomorskie, Złocieniec, Czaplinek, Wierzchowo, Kalisz Pomorski. Współpraca Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi ma na celu rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych, sektora ekonomii społecznej oraz partycypacji obywatelskiej. Proces realizacji odbywa się na zasadach: partnerstwa, subsydialności i pomocniczości, co warunkuje rozwój kapitału społecznego powiatu drawskiego.

Praca nad programem z udziałem organizacji pozarządowych była wieloetapowa. Budowanie współodpowiedzialności mieszkańców za warunki do życia w swojej „małej ojczyźnie”, wymaga partnerstwa na wszystkich etapach dialogu. Doświadczenie sprawczości, motywuje mieszkańców do dalszego działania. Powiat Drawski koordynuje współtworzenie warunków do zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców poprzez współpracę trzech sektorów z wykorzystaniem ich przewag komparatywnych tj.:

- samorządów, m.in. stosujących prawo, tworzących prawo lokalne i realizujących zadania publiczne, ze środków publicznych,
- przedsiębiorców m.in. podejmujących ryzyko realizacji pomysłów, rozwiązujących również problemy społeczne i angażujących środki prywatne,
- organizacji pozarządowych m.in. dysponujących kapitałem społecznym, szybko reagujących na zmiany i skupiających się na działaniach przeciwdziałających problemom społecznym.

Powiat Drawski uznaje ogromną rolę aktywności obywatelskiej w działaniach profilaktycznych, budowaniu wspólnoty lokalnej i pokonywaniu wyzwań wynikających z dynamicznych zmian globalnych i lokalnych.

§ 1

Postanowienia ogólne

1. Program określa, w szczególności:
 - 1) cel główny i cele szczegółowe programu;
 - 2) zakres przedmiotowy;
 - 3) okres realizacji programu;
 - 4) sposób realizacji programu;
 - 5) wysokość środków planowanych na realizację programu.
2. Ilekroć w niniejszym programie, jest mowa o:
 - 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571, z 2024 r. poz. 834);
 - 2) programie – należy przez to rozumieć „Wieloletni program współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029”;
 - 3) organizacjach pozarządowych – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy;

- 4) konkursie – należy przez to rozumieć otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 11 ustawy;
- 5) dotacji – należy przez to rozumieć dotację w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. „e” oraz art. 221 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.);
- 6) demokracji partycypacyjnej – współodpowiedzialnej, demokracji opartej na partnerskim udziale w każdym etapie dialogu władzy reprezentacyjnej z organizacjami pozarządowymi;
- 7) zasady demokracji partycypacyjnej - jawności, pomocniczości, partnerstwa, suwerenności, efektywności, uczciwości;
- 8) NGO – organizacje pozarządowe;
- 9) JST – jednostki samorządu terytorialnego;
- 10) powiecie – należy przez to rozumieć Powiat Drawski;
- 11) starostwie – należy przez to rozumieć Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim;
- 12) zadaniu publicznym – należy przez to rozumieć zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy oraz w art. 4 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998r. (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107).

§ 2

Cele współpracy

1. Celem głównym programu jest budowanie wspólnoty lokalnej, poprawa jakości życia mieszkańców i zrównoważony rozwój powiatu, poprzez partnerstwo samorządu i organizacji pozarządowych z zastosowaniem zasad demokracji partycypacyjnej.
2. Cele szczegółowe programu:
 - 1) Wzrost systematycznej samopomocy i współodpowiedzialności mieszkańców, za działania profilaktyczne przeciwdziałające lokalnym problemom;
 - 2) Wzrost efektywności usług społecznych poprzez komplementarność usług świadczonych przez NGO i JST, wzrost niezależności i potencjału organizacji pozarządowych, stopniową deinstytucjonalizację usług społecznych oraz dywersyfikację źródeł finansowania również ze źródeł z poza Powiatu Drawskiego;
 - 3) Określenie zasad realizacji, monitoringu i ewaluacji „Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029”.

§ 3

Zasady współpracy

Współpraca powiatu z organizacjami pozarządowymi, prowadzona jest w oparciu o zasady wynikające z ustawy:

- 1) pomocniczości – warunkuje budowanie społeczeństwa „od dołu”, w której to jednostki i małe wspólnoty mają zapewniać zaspokajanie potrzeb, a wspólnoty wyższego rzędu mogą włączać się jedynie tam, gdzie mniejsze wspólnoty nie dają sobie rady;
- 2) partnerstwa – oznacza, że powiat i organizacje pozarządowe podejmują współpracę merytoryczną przy identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych; w dialogu wypracowywane są sposoby ich rozwiązywania oraz współdziałanie w realizacji i ewaluacji zadań publicznych, traktując się wzajemnie jako podmioty równoprawne i niezależne;
- 3) subsydialności – oznacza, że zadania publiczne powinny być powierzone do zrealizowania wspólnocie jak najniższego szczebla, która posiada odpowiednie kompetencje i może je skutecznie, efektywnie wykonać;
- 4) suwerenności stron – autonomii, niezależności, wolności i samorządności stron;
- 5) efektywności – oznacza dążenie powiatu i organizacji pozarządowych do osiągnięcia jak najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych przy minimalizacji kosztów finansowych i społecznych;

- 6) uczciwej konkurencji – oznacza, że działania powiatu i organizacji pozarządowych podejmowane przy realizacji zadań publicznych opierają się na kryteriach równych, jawnych i obiektywnych dla wszystkich stron;
- 7) jawności – zgodnie, z którą zasady wspierania organizacji pozarządowych przez powiat są jawne, przejrzyste i ogólnodostępne.

§ 4

Zakres przedmiotowy

Przedmiotem współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi są ustawowe zadania własne powiatu i zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy oraz współpraca merytoryczna zorientowana na zaspokajanie potrzeb i pokonywanie wyzwań służących rozwojowi wspólnoty lokalnej.

§ 5

Formy współpracy

1. Współpraca powiatu z organizacjami pozarządowymi ma charakter finansowy i pozafinansowy.
2. Współpraca o charakterze finansowym polega na zleceniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych. Realizacja zadań zleconych może odbywać się w następujących formach:
 - 1) powierzenia wykonania zadania publicznego, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji;
 - 2) wspierania wykonania zadania publicznego, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji, w tym na dofinansowanie wkładu własnego organizacji pozarządowej przy realizacji projektów z funduszy europejskich, krajowych i innych spoza Powiatu Drawskiego, gdzie taki wkład jest wymagany.
3. Wspieranie finansowe zadań publicznych zgłoszonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ustawy w trybie:
 - 1) art. 12 ustawy, otwartego konkursu ofert,
 - 2) art. 19 a ustawy, z pominięciem otwartego konkursu ofert,
 - 3) innych trybach wynikających z ustawy.
4. Możliwość zawierania umów partnerstwa na rzecz wspólnych przedsięwzięć o istotnym znaczeniu dla społeczności lokalnej.
5. Do pozafinansowych form współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi zalicza się:
 - 1) współdziałanie w zakresie tworzenia strategii rozwoju, aktów prawa normatywnego i innych programów dotyczących wspólnoty lokalnej mającej na celu wypracowania wspólnych płaszczyzn aktywności mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej;
 - 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji projektów aktów normatywnych, aktów prawa miejscowego;
 - 3) tworzenie wspólnych zespołów zadaniowych, w celu wypracowania propozycji rozwiązania istotnego problemu dla wspólnoty lokalnej;
 - 4) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań, w celu poszerzenia wiedzy i szukania rozwiązań służących współdziałaniu, a w efekcie do budowania wzajemnego zaufania;
 - 5) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach komisji konkursowych powoływanych w celu opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert;
 - 6) informowanie o zadaniach publicznych, które będą realizowane w danym roku wraz z podaniem wysokości środków przeznaczonych z budżetu Powiatu na realizację tych

- zadań oraz o ogłaszanych konkursach ofert na realizację zadań publicznych i sposobach ich rozstrzygnięcie;
- 7) wspieranie organizacji pozarządowych w poszukiwaniu środków finansowych z innych źródeł niż budżet Powiatu;
 - 8) organizowanie lub informowanie o możliwościach uczestnictwa w szkoleniach, konsultacjach, konferencjach;
 - 9) umożliwienie umieszczenia informacji o przedsięwzięciach realizowanych przez organizacje pozarządowe na stronie internetowej Powiatu, w zakładce organizacje pozarządowe;
 - 10) udostępnianie, na wniosek organizacji, np. sali na zorganizowanie spotkań, szkoleń, konferencji, doradztwa specjalistycznego;
 - 11) aktualizacja internetowej bazy organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu;
 - 12) równego dostępu do informacji (stosownie do ustawy o dostępie do informacji publicznej);
 - 13) współdziałanie przy powstaniu i prowadzeniu Centrum Aktywności Obywatelskiej, mającej na celu świadczenie usług dla mieszkańców i organizacji pozarządowych w zakresie:
 - a) działalności coaching, szkoleniowo – warsztatowej, bieżące doradztwo na rzecz podniesienia sprawności funkcjonowania sektora pozarządowego, podmiotów ekonomii społecznej, wolontariatu i zwiększenia aktywności mieszkańców i inne,
 - b) realizacja zadań w ramach umowy o inicjatywie lokalnej wg procedury wypracowanej przez zespół zadaniowy,
 - c) specjalistyczne doradztwo w zakresie zarządzania, księgowości i prawa,
 - d) współpraca w pozyskiwaniu środków spoza budżetu powiatu i kreowanie w tym celu partnerstw międzysektorowych oraz wdrażanie narzędzi ekonomii społecznej,
 - e) organizowanie spotkań, warsztatów komplementarnej współpracy, promujących ideę ekonomii społecznej oraz inną współpracę wewnątrz i międzysektorową.

§ 6

Okres realizacji programu

Program będzie realizowany w okresie od **01.01.2025 r. do 31.12.2029 r.**

§ 7

Sposób realizacji programu

1. Program realizują:
 - 1) Rada Powiatu Drawskiego – w zakresie wyznaczania rocznych kierunków współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi oraz określania wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację programu;
 - 2) Zarząd Powiatu Drawskiego – w zakresie bieżącej współpracy z organizacjami pozarządowymi w szczególności:
 - a) ogłaszania i przeprowadzenia procedur zlecenia zadań publicznych Powiatu: otwartych konkursów ofert tzw. „małych grantów” oraz z art. 19a ustawy i tzw. „inicjatyw lokalnych” z art. 12 ustawy;
 - b) wybierania najkorzystniejszych ofert na realizację zadań publicznych na podstawie rekomendacji komisji konkursowych;
 - c) wspierania organizacji pozarządowych w ich rozwoju, w tym realizacji zadań z obszaru działalności pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom powiatu;
 - d) udzielania bezpłatnej pomocy prawnej dla organizacji pozarządowych.

2. Za realizację programu ze strony Zarządu Powiatu Drawskiego odpowiada Główny Specjalista ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i z przedsiębiorcami, który odpowiada za:
 - 1) przygotowanie Programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
 - 2) utrzymywanie stałych kontaktów z organizacjami pozarządowymi,
 - 3) udzielanie pomocy organizacyjnej i merytorycznej organizacjom,
 - 4) informowanie organizacji o przeprowadzanych otwartych konkursach ofert oraz innych możliwościach pozyskiwania funduszy,
 - 5) wzmacnianie współpracy organizacji pozarządowych w celu wzrostu ich potencjału i pozyskiwanie przez współpracujące organizacje zewnętrznych środków finansowania,
 - 6) prowadzenie bazy danych organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu,
 - 7) organizowanie i prowadzenie szkoleń dla organizacji,
 - 8) pozyskiwanie funduszy, dotacji z dostępnych programów pomocowych na działania służące rozwojowi Powiatu,
 - 9) współpracę z administracją rządową i samorządową, które zajmują się współpracą z organizacjami,
 - 10) wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz budowania społeczeństwa obywatelskiego i równego traktowania,
 - 11) prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem dotacji na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. W tym: ogłaszanie konkursów na realizację zadań powiatu, udział w pracach komisji konkursowych oceniających wnioski o udzielenie dotacji, kontrola rozliczenia udzielonych dotacji pod względem formalno – rachunkowym,
 - 12) przygotowanie sprawozdania z realizacji programu,
 - 13) reprezentowanie Starosty na konferencjach i spotkaniach dotyczących problematyki sektora pozarządowego,
 - 14) nadzór nad działalnością stowarzyszeń wyłącznie w zakresie zgodności działalności z przepisami prawa i zapisami statutu.
3. Na podstawie art. 5 ust. 6 organ administracji publicznej może po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 tworzyć i prowadzić jednostki organizacyjne, których celem jest działalność , o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 33.
4. Na podstawie art. 5 ust. 7 podmiotem prowadzącym jednostkę, o której mowa w pkt. 6 może być także organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3.
5. Na podstawie art. 11 ust. 2a obsługa konkursu o którym mowa w art. 11. ust. 2, może być zlecona organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3.
6. Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 5 ustawy, Zarząd może powołać zespół zadaniowy ds. partnerstwa:
 - 1) W skład zespołu wchodzi:
 - a) przedstawiciel Starosty Drawskiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz 4 naczelników z zakresu: polityki społecznej, edukacji, promocji i ochrony środowiska,
 - b) po jednym przedstawicielu organizacji pozarządowej z każdej 5 gmin, wybranych w głosowaniu tajnym przez organizacje działające na terenie danej gminy,
 - c) przedstawiciel organizacji, której Zarząd powierzy zadania, o których mowa w § 6 ust. 3.
 - 2) Zespół określa swój regulamin;
 - 3) Zespół przygotowuje Zarządowi propozycje priorytetowych zadań publicznych w zakresie Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami

pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i plan budżetu na rok następny (Załącznik nr 2).

5. Warunki dla działalności organizacji pozarządowych w powiecie drawskim 2024 r. oraz rekomendacje na lata 2025-2029 przedstawia Załącznik nr 1;
6. Ewaluację realizacji programu za rok ubiegły i wypracowane rekomendacje na rok następny do 31 marca przeprowadza Główny specjalista ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami lub organizacja pozarządowa, której to zadanie zlecono.

§ 8

Wysokość środków planowanych na realizację programu

1. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań „Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029” corocznie uchwała Rada Powiatu Drawskiego na podstawie sprawozdania i rekomendacji na następny rok budżetowy.
2. Priorytetowe zadania publiczne w zakresie Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i plan budżetu na rok następny stanowi Załącznik nr 2.

§ 9

Sposób tworzenia programu oraz przebieg konsultacji

1. „Wieloletni programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029” został przygotowany w drodze kilku etapów dialogu społecznego:
 - 1) Trzy etapy rozmów z organizacjami nt. ich wniosków z realizacji, tego co wypracowali, ich barier rozwoju oraz sugestii, opinii nt. poprawy warunków rozwoju potencjału organizacji pozarządowych i budowania współodpowiedzialnej wspólnoty lokalnej; wypracowanie propozycji sposobów rozwiązania problemów oraz wizyta studyjna w kooperatywie, w Szczecinie, spotkania organizacji nt projektu z ekonomii społecznej z Fundacją Nauka Dla Środowiska w Koszalinie (od 3 do 15 lipca 2024 r.);
 - 2) Opracowanie propozycji projektu programu (od 15 do 26 lipca 2024 r.);
 - 3) Rozesłanie drogą elektroniczną projektu programu do organizacji;
 - 4) Spotkanie online nt sugestii dot. trafności zapisów proponowanych rozwiązań ich konsekwencji, ryzyka i szans (22 sierpnia 2024 r.);
 - 5) Spotkania stacjonarne z organizacjami nt. trafności zapisów proponowanych rozwiązań ich konsekwencji, ryzyka i szans (28 sierpnia 2024 r. i 5 września 2024 r.);
 - 6) Zamieszczenie na stornie BIP Powiatu Drawskiego, wraz z informacją na stronach internetowych i mediach społecznościowych nt konsultacji programu (7 września 2024 r.);
 - 7) Konsultacje programu (23-30 września 2024 r.);
 - 8) Rozpatrzenie wniosków i wprowadzenie uwag do programu przez komisję (1 października 2024r.);
 - 9) Przedstawienie PROJEKTU Programu Komisjom Radzie Powiatu Drawskiego (do 20 października 2024);
 - 10) Przedstawienie PROJEKTU Programu Radzie Powiatu Drawskiego (do 22 października 2024 r.).
2. Uwagi wypracowane w podczas kolejnych etapów konsultacji dotyczyły potrzeb:
 - 1) wsparcia organizacji pozarządowych w celu budowania potencjału organizacji i ich usamodzielnienia się;
 - 2) kontynuacja praktyk np. publikowania informacji o środkach finansowych „uwolnionych” (np. w wyniku niewykorzystania dotacji przez jedną z organizacji)

- w BIP, na stronie internetowej powiatu drawskiego oraz FB organizacji powiatu drawskiego;
- 3) opracowanie i stopniowe przeprowadzenie procedury likwidacji stowarzyszeń nie działających od wielu lat, zgodnie z art. 31.1 prawo o stowarzyszeniach;
 - 4) przekazanie w użyczenie na zasadzie partnerstwa pomieszczeń dla organizacji pozarządowych,
z których będą mogły korzystać również w soboty i dni wolne od pracy;
 - 5) wzrost kwoty budżetu z roku na rok o ok. 20 % i zależnie od możliwości finansowych Powiatu;
 - 6) realizacja działań w celu zwiększenia zakresu zadań publicznych powiatu przekazanych do realizacji przez podmioty ekonomii społecznej;
 - 7) przed ogłoszeniem konkursów, przeprowadzenie spotkań z organizacjami pozarządowymi i kierownikami jednostek organizacyjnych, na temat określenia rezultatów zadań publicznych.
3. Wypracowane w dialogu uwagi zostały uwzględnione na miarę możliwości finansowych Powiatu.

§ 10

Postanowienia końcowe

1. Wszelkie zmiany w niniejszym programie mogą być dokonywane w trybie uchwały Rady Powiatu Drawskiego.
2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym programie zastosowania mają przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawy Kodeks cywilny, ustawy o finansach publicznych oraz ustawy Prawo zamówień publicznych.

Drawsko Pomorskie, _____

Załączniki

do Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi

oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025 – 2029 :

- 1) Warunki dla działalności organizacji pozarządowych w Powiecie Drawskim w 2024 r. oraz rekomendacje do roku 2029.
- 2) Priorytetowe zadania publiczne w zakresie Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i plan budżetu na kolejny rok.

Załącznik nr 1
do „Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi
działalność pożytku publicznego na lata 2025 – 2029”

Warunki działalności organizacji pozarządowych w Powiecie Drawskim w 2024 r. oraz rekomendacje do roku 2029.

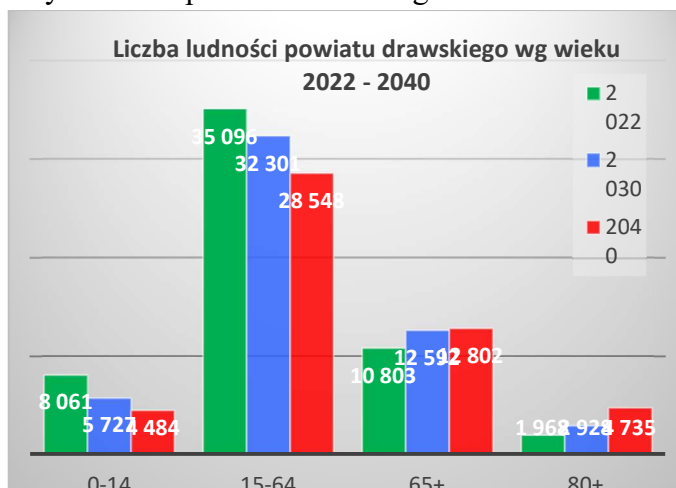
1. Warunki społeczno – gospodarcze Powiatu Drawskiego.

1.1. Organizacje pozarządowe z siedzibą na terenie powiatu drawskiego ze względu na formę prawą.

Organizacje pozarządowe na terenie powiatu drawskiego	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Kluby Sportowe nieprowadzące działalności gospodarczej	48	52	53	56	56	56
Uczniowskie kluby sportowe	20	21	22	21	21	20
Stowarzyszenia zwykłe	18	21	23	27	30	34
Stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym:	132	132	132	125	126	131
- organizacje kombatanckie	8	8	8	8	8	8
- ochotnicze straże pożarne	17	18	18	27	27	26
- fundacje	15	15	15	8	10	12
- koła gospodyń wiejskich	-	-	-	18	18	18
Razem	258	267	271	290	296	305

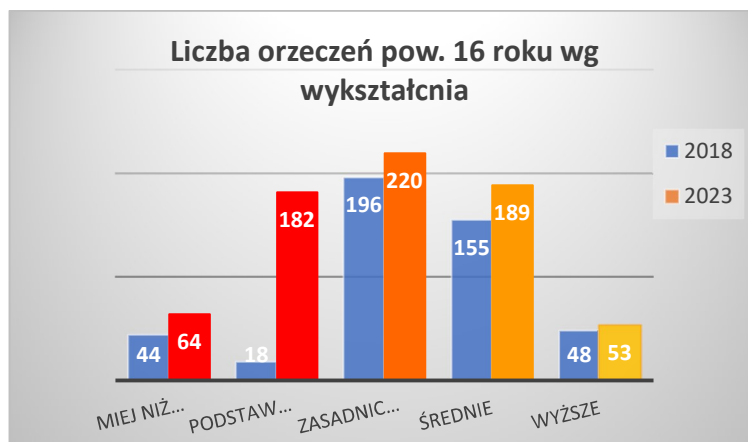
Ilość aktywnych organizacji pozarządowych w poszczególnych gminach sięga 40%. Większość już nie działa, a nie przeprowadzają procesu likwidacji. Konieczne jest uporządkowanie sytuacji prawnej tych organizacji, szczególnie w kontekście zmieniających się uregulowań prawnych i odpowiedzialności członków stowarzyszeń.

1.2. Trendy zmian liczby ludności powiatu drawskiego.¹

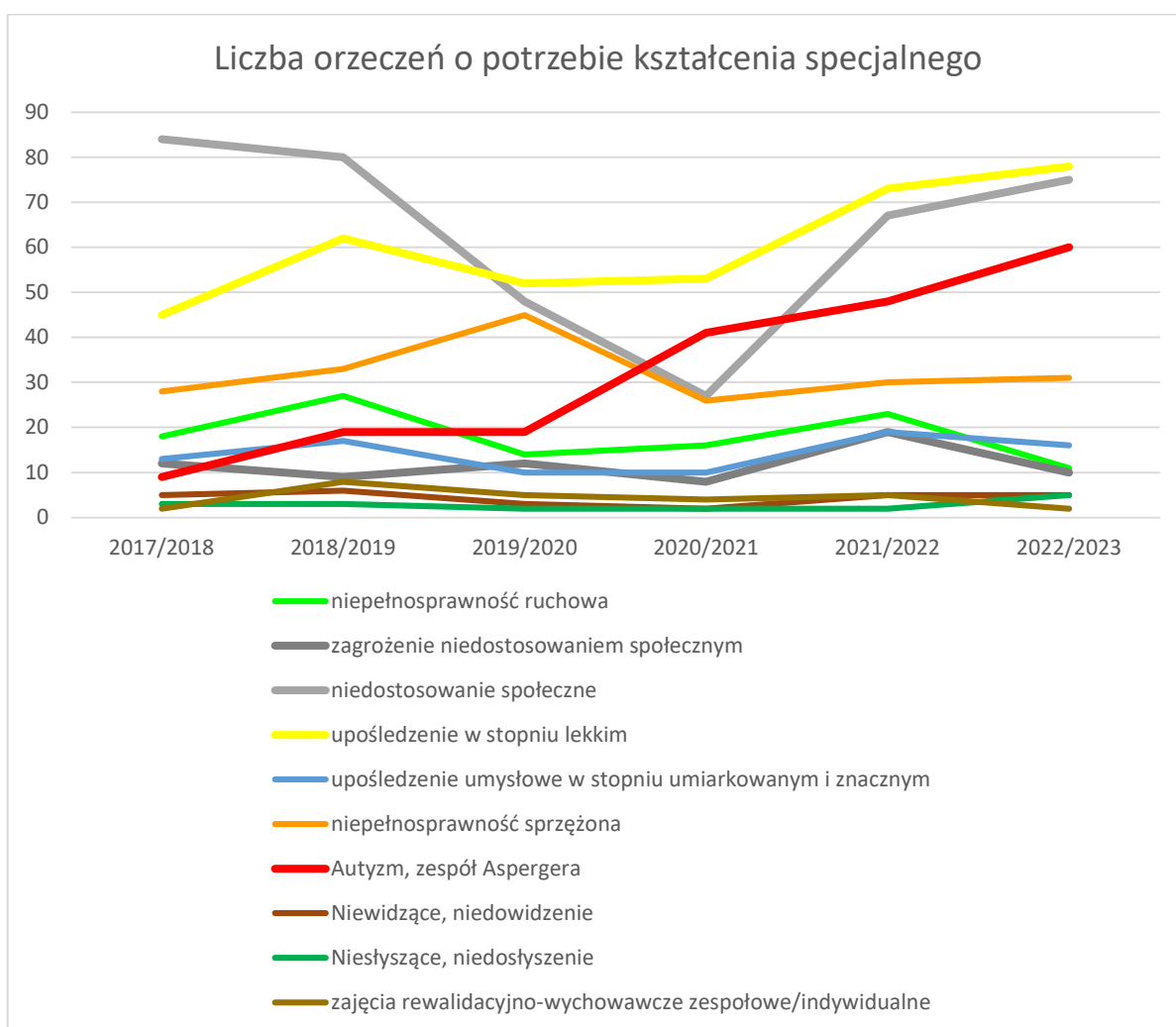
¹ Główny Urząd Statystyczny opublikował prognozę pt. „Prognoza ludności na lata 2023–2060”.

1.3. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności rocznie dla osób powyżej 16 roku życia wg wykształcenia.

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim.

1.4. Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim.

Na podstawie wniosków z danych: spadek liczby ludności (rys. 1.2) , wzrostu liczby orzeczeń o niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia (rys. 1.3) oraz wzrostu liczby dzieci wymagających kształcenia specjalnego (rys. 1.4) rekomenduje się podjęcie działań spójnych realizowanych zarówno przez instytucje publiczne, jak i organizacje pozarządowe:

- 1) Deinstytucjonalizacja elementów diagnozy i działań profilaktycznych komplementarnych do kompetencji instytucji wspierających.
- 2) Modyfikacja modelu diagnozy o okresu obserwacji dziecka.
- 3) Realizacja programu profilaktycznego w środowisku dziecka lub zależnie od potencjału i potrzeb poza nim.
- 4) Uzależnienie lokalnych transferów pieniężnych od stopnia włożonej pracy rodziny w działania profilaktyczne.
- 5) Stosowanie zasad przez wspólnotę lokalną adekwatnych do etapu rozwoju dziecka np. docenianie wkładu samodzielnej pracy, kształtowanie cech wolicjonalnych, unikania konkursów i oceny zewnętrznej, dbanie o równowagę warunków dobrostanu wewnętrznego i zewnętrznego w środowisku życia dziecka, mieszkańców.
- 6) Pogorszeniu ulega natomiast obszar zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gmin. Zagadnieniami charakteryzującymi się najniższymi wartościami, a także utrzymującą się tendencją spadkową, świadcząca o pogłębianiu się występujących negatywnych zjawisk, jest poziom bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa osobistego i zdrowotnego mieszkańców. Zmiany demograficzne związane przede wszystkim ze starzeniem się społeczeństwa spowodowane ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji wymagają spójnego wprowadzania warunków sprzyjających, jak najdłuższemu zachowaniu sprawności fizycznej i psychicznej mieszkańców oraz usamodzielnienia się osób młodych.

2. Warunki działalności organizacji pozarządowych strefy centralnej.

2.1 Wskaźniki rozwoju społecznego 2018 – 2022²

Lp	Wskaźnik	2018	2020	2022
1	Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	+0,12	+0,11	+0,02
2	Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	+0,06	+0,08	+0,25
3	Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,72	-0,64	-0,56
4	Poziom bezpieczeństwa	-0,72	-0,71	-0,54
5	Sytuacja demograficzna	-0,37	-0,35	-0,37

2.2. Wskaźniki rozwoju gospodarczego 2018 - 2022.³

Lp	Wskaźnik	2018	2020	2022
1	Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	+0,09	+0,11	+0,11
2	Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	-0,16	-0,19	-0,08
3	Sytuacja materialna mieszkańców	-0,47	-0,44	-0,43
4	Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,20	-0,21	-0,20

² Strategia Terytorialna Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej Województwa Zachodniopomorskiego 2023 - 2030 r.

³ Strategia Terytorialna Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej Województwa Zachodniopomorskiego 2023 - 2030 r.

2.3. Wymiar środowisko – przestrzenny 2018 – 2022.

Lp	Wskaźnik	2018	2020	2022
1	Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	-0,29	-0,32	-0,32
2	Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,14	0,00	-0,05
3	Lokalne środowisko przyrodnicze	+0,16	+0,17	+0,26

Warunki dobrostanu mieszkańców Strefy Centralnej, tj. powiatów: drawskiego łobeskiego i świdwińskiego są zmienne. Największym zagrożeniem jest: odpływ ludzi młodych, co jest efektem m.in. trudności usamodzielnienia się i ciągła ocena zewnętrzna dokonywana przez społeczność lokalną oraz warunki bytowe tj. niski poziom płac, ograniczona liczba miejsc pracy i w małym środowisku swego rodzaju zmowa cenowa. Ujemny wskaźnik rozwoju partnerstwa w wymiarze środowiskowo-przestrzennym związany jest przede wszystkim z pogarszającym się stanem dostępności komunikacyjnej. Średnia gęstość zaludnienia w 2023 roku wynosiła 32 osoby na 1 km². Natomiast największą szansą rozwoju jest limitowanie liczby gości w celu wzrostu dochodów za usługi oraz ochrony środowiska naturalnego Strefy Centralnej. Ogromnym walorem środowiska naturalnego powiatu drawskiego jest jego położenie w zlewni Drawy, Drawski Park Krajobrazowy i rezerваты przyrody sprzyjające warunkom środowiskowym dobrostanu człowieka. Mała liczba ludności daje również szansę na wielopoziomowy dialog i edukację.

Partnerstwo Strefy Centralnej będzie mogło skorzystać ze środków EFRR, EFS+, FS oraz EFMRA, które będą dostępne w ramach następujących programów:

- Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027 (FEPZ);
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS);
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG);
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC);
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS);
- następca Programu Operacyjnego Ryby;
- Programy INTERREG (głównie Południowy Bałtyk; Region Morza Bałtyckiego; Europa Środkowa oraz Interreg EUROPA; URBACT IV).

Plan strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wspierać będzie w ramach tzw. II filara, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Zaangażowane zostaną na ten cel środki *Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich* (EFRROW). Należy założyć, że niektóre projekty Strategii ZIT mogłyby zostać sfinansowane z tego źródła, ponieważ poza gminą miejską Świdwin, 89 pozostałe gminy OFSC mają status gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich z istotnym znaczeniem rolnictwa. W ramach PROW przewiduje się współfinansowanie między innymi inwestycji w zakresie małej infrastruktury turystycznej, kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej a także krótkich łańcuchów dostaw.

Okolo jedna trzecia Europejczyków uważa, że największy wpływ na dobrą kondycję psychiczną i fizyczną mają: kontakt z przyrodą i przebywanie na terenach zielonych (35%), nawyki snu (35%), aktywność fizyczna (34%) i kontakty społeczne (33%).

3. Rekomendacje do roku 2029.

2023 – 2024

Realizacja pierwszego etapu wprowadzania celu głównego Programu współpracy, to efekty np. : wzrost liczby organizacji pozarządowych, wzrost aktualizacji danych, wzrost złożonych wniosków i przydzielonych dotacji, wzrost pozyskanych środków zewnętrznych przez organizacje (250 tys zł. – 2023 r. 850 tys zł. – 2024), wzrost udziału w szkoleniach i warsztatach w celu profesjonalizacji organizacji, wizyty studyjne w podmiotach ekonomii społecznej, utworzenie podmiotu ekonomii społecznej przy MCIS w Złocieniu, stała współpraca kilku grup roboczych organizacji ADHD powiatów: drawskiego, świdwińskiego i łobeskiego, utworzenie kooperatywy organizacji pozarządowych.

2025-2029

Do realizacji drugiego etapu celu głównego programu - jest budowanie wspólnoty lokalnej, poprawa jakości życia mieszkańców i zrównoważonego rozwoju powiatu poprzez partnerstwo samorządu i organizacji pozarządowych z zastosowaniem zasad demokracji partycypacyjnej.

Korzyści z realizacji II etapu:

- 1) Stopniowa zmiana społecznej kultury organizacyjnej z roszczeniowej na współodpowiedzialności.
- 2) Przekierowanie części środków publicznych z transferów społecznych na wynagrodzenie za pracę w usługach społecznych.
- 3) Realizacja nadrzędnych ustaw i programów krajowych oraz europejskich. Zgodnie z wartościami: humanizmu, praworządności i odpowiedzialności poprzez stosowanie zasad: pomocniczości, solidarności, partnerstwa.
- 4) Utworzenie i utrzymanie miejsc pracy w szerszej rozumianej sferze usług społecznych.
- 5) Zatrudnienie i zatrzymanie na terenie powiatu osób młodych i ekspertów wykonujących pracę, która daje im satysfakcję i możliwość utrzymania rodziny, a wszystkim zdrową wspólnotę.
- 6) Stopniowe budowanie lokalnej odporności na kryzysy : społeczny, ekonomiczny, ekologiczny, energetyczny.
- 7) Inwestycja w deinstytucjonalizację i podmioty ekonomii społecznej.
- 8) Dywersyfikacja źródeł finansowania podmiotów ekonomii społecznej, również ze środków z poza powiatu drawskiego, zgodnie z zasadą spójności rozwoju kapitału społecznego i technicznego.

Realizacja II etapu możliwa jest poprzez budowanie przestrzeni do partnerskiej współpracy JST, NGO, przedsiębiorców, w tym rolników, decentralizację usług społecznych. Zadania:

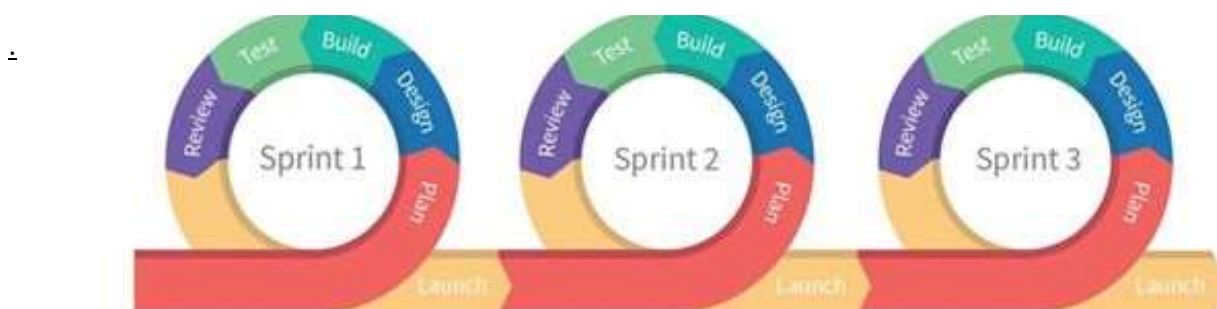
- 1) Usamodzielnienie się organizacji :
 - a) prośba o unikanie konfliktu interesów wynikającego np. z pełnienia przez tą samą osobę funkcji w zarządzie stowarzyszenia składającego ofertę, jak i w zarządzie powiatu przyznającego dotacje dla tego stowarzyszenia,
 - b) w celu uniknięcia konfliktu interesu prośba, by organ prowadzący zwiększył budżet jednostki organizacyjnej o kwotę dotychczas realizowanego zadania placówki,
 - c) kooperatywa - samopomoc organizacji pozarządowych ludzi prowadzących organizacje bez ambicji politycznych.

- 2) Włączanie w dialog społeczny grup roboczych z udziałem NGO:
 - a) dostęp do wiedzy bezpośrednich realizatorów usług społecznych, ekspertów,
 - b) włączenie w dialog mieszkańców poprzez informacje od radnych o propozycjach uchwał rad gmin i powiatu,
 - c) powierzenie zadania pn. praca w grupach zadaniowych dialogu społecznego (ryczałt na zwrot za dojazd i pracę w zespole),
 - d) konsultowanie programów wieloletnich oraz wybranych aktów normatywnych z organizacjami pozarządowymi.
- 3) Budowanie potencjału i proces powierzenia zadań usług społecznych świadczonych przez NGO:
 - a) Etapowa kooperatywa samopomocy organizacji pozarządowych zachodniopomorskiej strefy centralnej, (na bazie PES, obsługa organizacji i deinstytucjonalizacja komplementarnych usług społecznych do jednostek organizacyjnych),
 - b) wsparcie potencjału organizacji z działu 853 polityka społeczna, rozdział 85395 – wsparcie rozwoju potencjału organizacji pozarządowych,
 - c) tworzenie miejsc pracy dla młodych i ekspertów poprzez m.in. deinstytucjonalizację z wykorzystaniem środków FERS (krajowe), EFS + (regionalne), PUP, FNdŚ Koszalin, LGD – Złocieniec) poprzez deinstytucjonalizację usług społecznych i dywersyfikacja źródeł ich finansowania w celu wzrostu jakości usług, ponieważ :
 - umożliwia wykonywanie przez mieszkańców pracy takiej, która zapewnia potrzeby bytowe (wynagrodzenie i utrzymanie rodziny) i daje satysfakcję wewnętrzną (wiarę we własne siły),
 - stosuje zasady „sprawiedliwości społecznej”, w której wkład pracy każdej osoby jest potrzebny, co powoduje wzrost świadczeń za pracę, kosztem zmniejszenia transferów pieniężnych,
 - przyczynia się do wzrostu poczucia sprawczości, umiejętności, samooceny, uczy uważności i buduje zdrowe relacje utrzymujące mieszkańców do późnego wieku w sprawnej kondycji fizycznej i psychicznej,
 - przekierowuje gospodarkę konsumpcjonizmu na gospodarkę usług społecznych i efektywne wykorzystanie ograniczonych zasobów,
 - daje czas na wykonywanie usługi, odpoczynek, refleksję i działanie zgodnie z wartościami.
- 4) Program współpracy z organizacjami pozarządowymi:
 - a) na 5 lat z roczną ewaluacją (budżet, sprawozdanie z efektów),
 - b) kryteria oceny dotacji z priorytetem usług społecznych,
 - c) jedno stowarzyszenie – jedna oferta w jednym priorytecie, złożenie ofert maksymalnie w 2 priorytetach,
 - d) finansowanie realizacji pracy w zespołach roboczych,
 - e) poszczególne etapy opracowania projektu programu z udziałem organizacji pozarządowych (etap propozycji rozwiązań, konkretnych zapisów do propozycji programu poddanego pod konsultacje społeczne),
 - f) dotacje dla organizacji spełniające wymagania konkursowe oraz nie otrzymujące dotacji ze źródeł finansowania systemowego np. niektóre kluby sportowe.

4. Monitorowanie i ocena jakościowa skuteczności koordynacji działań.

Monitoring usług społecznych odbywa się w sposób ciągły i zwinny. Ciągły, ponieważ usługi społeczne wymagają długoterminowej pracy i są współzależne od siebie. Zwinne, gdyż usługodawca na bieżąco (zwinnie, elastycznie) dostosowuje usługę do zindywidualizowanych potrzeb odbiorców i pozostałych zmian warunków, tak by efekt końcowy był satysfakcją dla odbiorcy usług.

Schemat Zarządzanie zwinne w koordynacji działań instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych z reakcją na zmienne warunki

5. Cele Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025 – 2029”.

Celem głównym programu jest budowanie wspólnoty lokalnej, poprawa jakości życia mieszkańców i zrównoważony rozwój powiatu poprzez partnerstwo samorządu i organizacji pozarządowych z zastosowaniem zasad demokracji partycypacyjnej.

Lp	Zadanie (po co? jak? kto? kiedy?)	Wskaźnik	Wartość bazowa 2024	Wartość docelowa 2029
Cel I.	Wzrost systematycznej samopomocy i współodpowiedzialności mieszkańców, za działania profilaktyczne przeciwdziałające lokalnym problemom.			
1.1	Kompetencje organizacji i udział w dialogu społecznym na kolejnych etapach partycypacji, w tym monitoringu i reakcji oraz rekomendacji – współodpowiedzialności : czystości wody, środowiska naturalnego, wywozu śmieci do lasu. Inne. Centrum Aktywności Obywatelskiej w wybranej przez NGO formie	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość organizacji, z kompetencjami • Liczba osób • Liczba ćwiczeń dialogu w roku • Centrum Aktywności Obywatelskiej 	1 3 1 0	Min. 10 Min. 20 Min. 20 1
1.2	Wprowadzenie w życie społeczne rozwiązań, działań profilaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość wprowadzonych 	0	20

	wypracowanych przez zespoły zadaniowe, robocze NGO – JST.	rozwiązań w zespołach		
1.3	Współpraca NGO z radnymi gmin i powiatu, bieżący dialog z mieszkańcami dot. planowanych uchwał samorządu i sposobów rozwiązywania problemów.	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość spotkań • Liczba radnych • Ilość informacji zwrotnej z 5 gmin 	0 0 0	Rocznie w powiecie 30 30 30
1.4	Mieszkańcy powiatu : - stosują nawyki profilaktyki zdrowia: ruchu i odżywiania, - w szkołach, miejscach pracy - zdrowe przekąski, - segregują odpady, - nie marnotrawią, a ponownie wykorzystują zasoby i sprzedają, - „banki samopomocy” np. „złota rączka”, opieka nad dziećmi, osobami starszymi, usługi wytchnieniowe dla rodzin itd. Banki samopomocy.	<ul style="list-style-type: none"> • Dane statystyczne dot. zdrowia mieszkańców z POZ • Ilość miejsc i osób korzystających • Raport z firm • Ilość miejsc pracy recykling • Liczba wolontariuszy 	Brak danych uzupełniony przez zespół 0 bd 0 0 5	Wzrost o 10% 20 Utrzymanie obecnego poziomu. 5 100
1.5	Powstanie i działalność: - sklepu internetowego usług społecznych i produktów samopomocy.	Ilość usług Wartość obrotu rocznie	0 0	Min. 10 Przyrost o 5%
II.	Wzrost efektywności usług społecznych poprzez komplementarność usług świadczonych przez NGO i JST, wzrost niezależności i potencjału organizacji pozarządowych, stopniową deinstytucjonalizację usług społecznych oraz dywersyfikację źródeł finansowania.			
2.1	Przestrzeń dla komplementarnych usług NGO, deinstytucjonalizacja. – przygotowanie programu współpracy i projektów NGO tworzenia miejsc pracy, tańszego wynajmu mieszkań, wynagrodzeń szczególnie dla młodych ludzi, - dywersyfikacja źródeł finansowania realizacji usług społecznych, - pomieszczenia publiczne dostępne dla NGO i JST.	Stopień realizacji programu Stopniowy wzrost samofinansowania się organizacji Stopień udziału w rynku	0 0 0	70% O 5% rocznie O 5% rocznie
2.2	Usługi społeczne:		0	20

	<ul style="list-style-type: none"> • międzysektorowe rozwiązywania problemów w czasie motywacji uczestników „Gimnastyka życia” – warsztaty cykliczne dla mieszkańców • umiejętności życiowych np. Jak „cała wioska wychowuje dziecko?”, itd. • bezpośredniego wsparcia dla NGO powiatu drawskiego przez kooperatywę organizacji (szkolenia, wizyty studyjne, obsługa administracyjna, opracowania projektów, mentoringu dla NGO). 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje umiejętności życiowych międzysektorowych • Poprawa sytuacji osób np. liczba osób, które zdobyły umiejętności • Ilość źródeł finansowania dla 80% NGO powiatu • Wzrost udziału środków niepublicznych w finansowaniu dla 20% NGO powiatu 	0	70% uczestników
			1	Min. 3
			5%	30%
2.3	Współpraca NGO i JST przy kolejnej perspektywie UE	Ilość rozwiązań, wypracowanych w zespołach i wprowadzonych do kolejnej Strategii	0	Min. 10
III.	Określenie zasad realizacji, monitoringu i ewaluacji „Wieloletniego programu współpracy powiatu drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029”.			
3.1	Obsługa medialna dla NGO. Promocja i przykłady realizacji zasad partycypacji, solidarności, samopomocy, współodpowiedzialności, pomocniczości.	Strona internetowa	0	1
			0	1
		Sklep internetowy Organizator turystyki on-line + miejscowi pasjonaci	0	1
3.2	Przeprowadzenie monitoringu efektów zrealizowanych projektów w danym roku.	Diagnoza zewnętrzna	0	Monitoring i Rocznie 1 raz + rekomendacje
3.3	Przeprowadzenie ewaluacji realizacji programu i wprowadzenie rekomendacji zwiększających efektywność programu.	Ewaluacja zewnętrzna	0	Monitoring i Rocznie 1 raz + rekomendacje
3.4	Opracowanie propozycji programu współpracy na lata 2029-2034	Liczba organizacji współtworzących	20	40

Załącznik nr 2

do Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025 – 2029

Priorytetowe zadania publiczne w zakresie Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i plan budżetu na rok następny 2025.

1. **Priorytetowe zadania publiczne w zakresie Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego**, w zakresie:
 - 1) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz turystyki i krajoznawstwa;
 - 2) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
 - 3) ochrony i promocji zdrowia, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, osób z niepełnosprawnościami;
 - 4) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
 - 5) ochrony środowiska, przyrody i klimatu;
 - 6) działania na rzecz organizacji pozarządowych, wolontariatu oraz wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnej, upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji;
 - 7) działań dotyczących udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 945, z 2024 r. poz. 928).

2. **Plan budżetu na rok 2025 w ramach Wieloletniego programu współpracy Powiatu Drawskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.**

Lp.	Rozdział	Opis wydatku	Przewidywane wykonanie w 2024 r.	Projekt planu na 2025	Planowany termin konkursów
1	92605	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej oraz turystyki i krajoznawstwa	78 500	40 000	II/III 2025
2	92105	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	40 000	30 000	II/III 2025
3	85195	Ochrona i promocja zdrowia	50 000	30 000	II/III 2025
4	75495	Porządku i bezpieczeństwa publicznego	20 000	10 000	II/III 2025
5	90095	Ochrony środowiska i przyrody	10 000	10 000	II/III 2025
6	85395	Działania na rzecz organizacji pozarządowych, wolontariatu oraz wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich a także działania wspomagające rozwój demokracji	58 500	160 000	II/III 2025
		Działania wspomagające rozwój wspólnot lokalnych poprzez wsparcie rozwoju społeczności lokalnej - Młodzieżowe Forum Wolontariatu	13 000	15 000	XII 2024

		Działania na rzecz organizacji pozarządowych - Dzień Organizacji Pozarządowych	18 000	18 000	XII 2024
7	75515	Działania dotyczące udzielania <u>nieodpłatnej pomocy prawnej</u> , nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.	68 245	71 050	I 2025
		ŁĄCZNIE	356 245	394 100	